

Forfatter: Bergsøe, Vilhelm

Titel: Udrag fra FRA DEN GAMLE FABRIK

Citation: Bergsøe, Vilhelm: "Poetiske Skrifter, 1-7 - Bind II", i Bergsøe, Vilhelm: *Poetiske Skrifter, 1-7 - Bind II*, 1905-, s. 22. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-bergsøe02-shoot-idm140504745954816/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter, 1-7 - Bind II

Indre fortalte om Middelalderens Kraft og Katolicismens Vælde, traadte man gennem en smal Gang, Nonnegangen, lige ind i Paryktiden. Men Parykkerne havde ikke holdt saa godt som Brynjerne, og de Spor, de havde ladet tilbage, var næsten udslettede. I højsalig Kong Frederik den Femtes Dage havde Fabrikens Bygninger været indrettede til Postgaard og til Herberge for høje og fyrstelige Personer, „som her til Staden maatte arrivere“. Men hvad de af al deres Glans og Herlighed havde efterladt, var kun lidet. Levningerne af nogle forvredne Stukornamenter i Loftet, nogle ormædte, svagt forgyldte Lister paa Væggene; hist og her en Løp, der mindede om et Gyldenlæders Betræk — det var alt, hvad der var tilbage fra Allongeparykkernes og Fiskebensskørternes Tid.

Dog én Ting maa jeg ikke glemme. Den Stol, hvorpaa Gamle Hans sad, denne Stol, som nu med tre Staaltraadsbøjler var klinket i Ryggen — den var højrygget og med svajede Ben, den var af Egetræ med Spor af Forgyldning, den bar Frederik den Femtes Krone og Navneciffer i Ryggen.

„Den Stol har Kongen selv siddet i,“ sagde gamle Hans mere end én Gang til mig. Og naar han sagde disse Ord, lyste hans runde, rødmussede Ansigt af stolt Glæde — og jeg tror, at han da følte sig tilfreds med sin ydmyge Stilling og forsonedes med, at han ikke var bleven Dannebrogsmænd.

Thi gamle Hans var egentlig dalet dybt, og hans senere Død viste, hvor bittert han ofte følte det. Før havde han haft fire Heste, Stald, Vognskur og sit eget lille Kuskekammer — ja, naar han kørte i Skoven for den forrige Administrator, havde han endog gjort Tilløb til et Slags Liberi — den gul- og sortstribede Vest var en Levning heraf. Nu raadde han kun over tre Hammere, en Stol, en Halmmaatte og en Bunke Kvarts; thi gamle Hans var

fra Kusk bleven Stenpikker, og hans nøjsommelige Bestilling var den at rense Kvartsen fra de Jerndele, som under Brændingen vilde give Porcelænet Pletter. Det Sted, hvor gamle Hans arbejdede, var et stort, vidløftigt Rum, aabenbart hørende til den nyeste Tid. Loftet var revnet og indsunket; thi ovenover løb gennem Etagens hele Længde den store Drejersal, fra hvilken man hørte Folkenes lystige Sang og de ensformige Spark, hvormed Drejerladene sattes i Bevægelse. Deroppe var alting skinnende hvidt, alt ordnet og opstillet som Værelse i en Butik — hernede var alt en myldrende Forvirring; thi denne Del af det gamle Brænderi udgjorde en Losseplads for alt det Uryd, som man ellers ikke vidste at anbringe. Tjæretønder, Brandstiger, Kalkeballer, Lægler, Tækkerør, Vandkar, Kapsler, Gipsformer, Lerbunker og Halm laa her i broderlig Forening og skjulte næsten ganske den Del af Rummet, som for mig var det interessanteste, de gamle Ovne fra Fabrikens første Tid.

Disse Ovne, der havde set saa mange sømme Hyrdescener, og fra hvis Indre det Porcelæn er udgaact, der nu udgør en Del af Rosenborg Samling, var i hele deres Bygning noget af det forunderligste, man kan tænke sig. Snævre og snavsede, skumle og skæve, skød de sig ud og ind, ligesom Skufferne i Datidens Dragkister. Hist var en Indgang, der en Udgang; her et Prøvekammer, der et Fyrhul; men var man én Gang sluppet ind i dette fortvivlede Virvar, kunde man være sikker paa ikke let at finde ud igen, og Mage til Skjulested for „Saltebrød“ og „Røvere“ fandtes ikke noget Sted i København. Kun gamle Hans og saa Onkel vidste Besked med det hele; den sidste havde det ved et gammelt Kort, gamle Hans gennem Erfaring. Da han kom til Fabrikken som Løbedreng, fyrede man endnu i disse forunderlige, alkymistiske Ovne; se-